

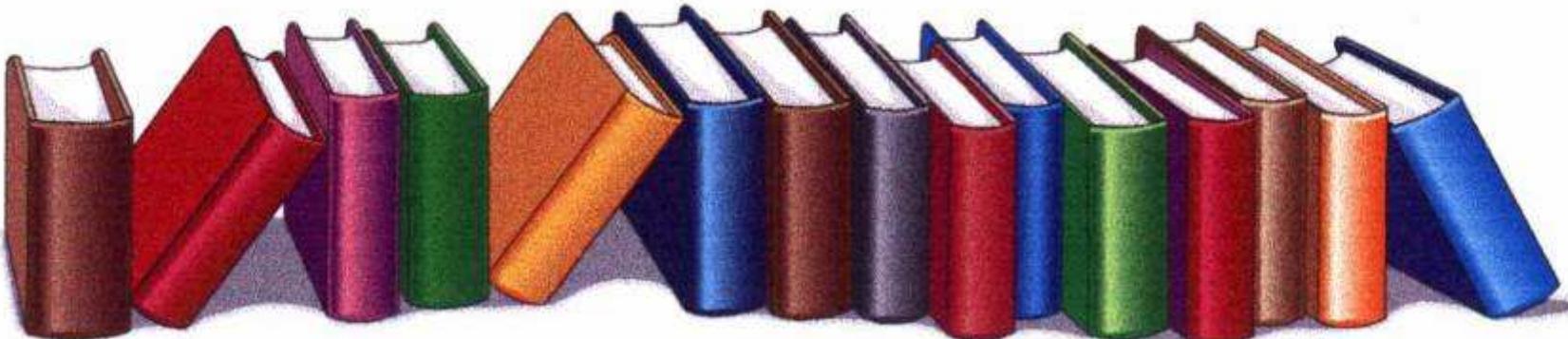
Recursos i materials didàctics sobre hort escolar

**Curs “Un hort a l'escola”
Agenda 21 Escolar de Lleida
Curs 2013-14**

Llibres sobre hort escolar

**Guia per a mestres i/o professors
on s'explica com:**

- Realitzar un hort escolar
- Com integrar cadascuna de les seves fases a la programació de l'aula, amb exemples

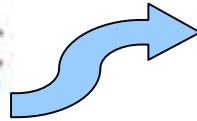
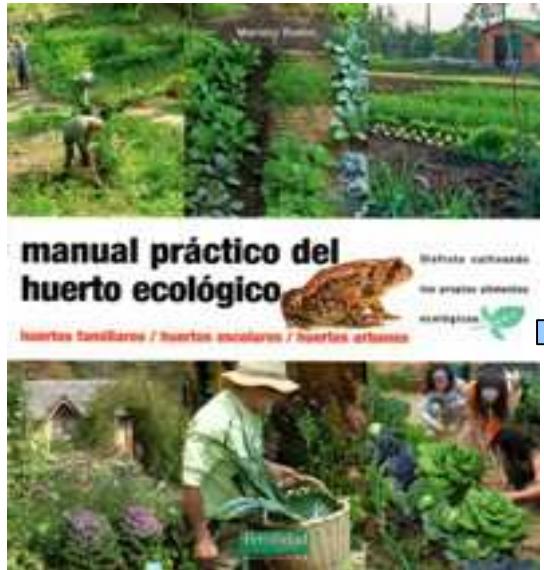
**Suplement a la guia anterior on
s'explica com:**

- Fer un hort en recipients

Agenda 21 Escolar de Barcelona
Autors: Joan Solé i Hilda Weissmann

Es poden descarregar en pdf a la següent adreça:

<http://www.sostenibilitatbcn.cat/index.php/ag21-escolar-documents-i-hort-i-pati>

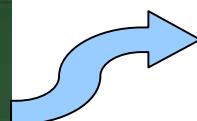
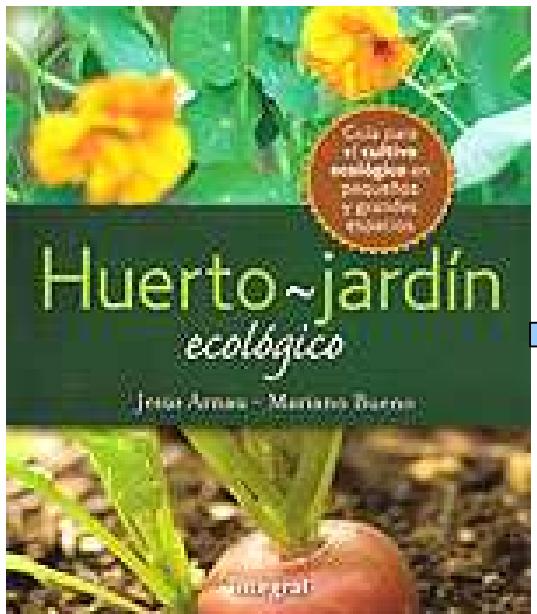
Aquest llibre és una guia molt complerta de com fer un hort ecològic pas a pas. Hi trobarem:

- Fitxes dels diferents cultius d'hortalisses i aromàtiques
- Calendari de feines mes per mes
- Sistemes de cultius: bancals profunds, parades en crestall...
- Instal·lació reg automatitzat pas a pas
- Control de les principals plagues i malalties de l'hort.
- Preparació compost
- ...

Autor: Mariano Bueno

Edicions: La Fertilidad de La Tierra, 2007

Format: paper

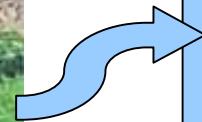
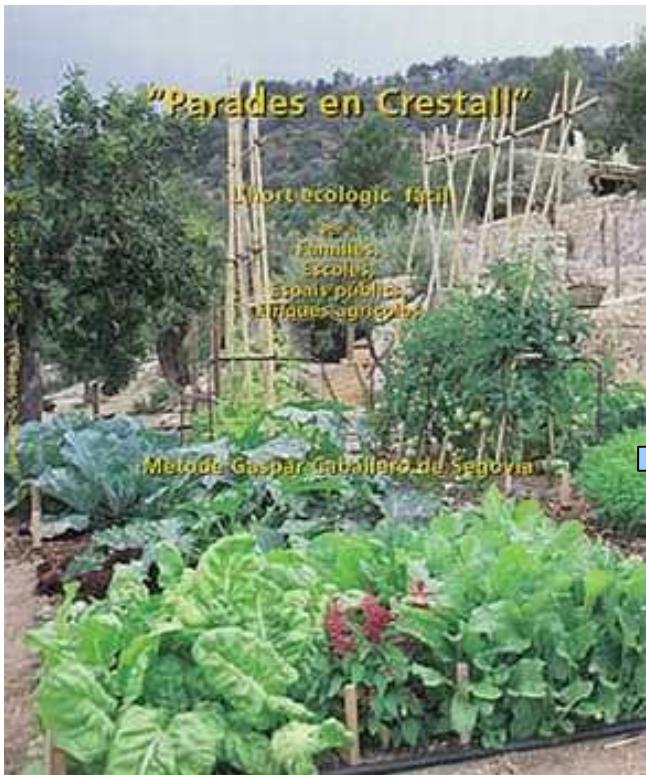
Aquest llibre proposa la fusió de l'hort i el jardí ecològic. La part d'hort no és tan complerta com en el llibre anterior, però explica els punts claus per començar a fer hort i jardí ecològic de forma molt clara. També hi trobarem:

- Principis arquitectònics i de paisatgisme a l'agricultura ecològica

Autor: Jesús Arnau i Mariano Bueno

Edicions: Integral, 2010

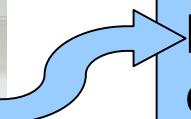
Format: paper

En aquest llibre s'explica pas a pas com realitzar un hort ecològic seguint el mètode “parades en crestall”.

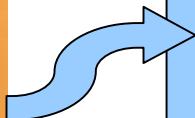
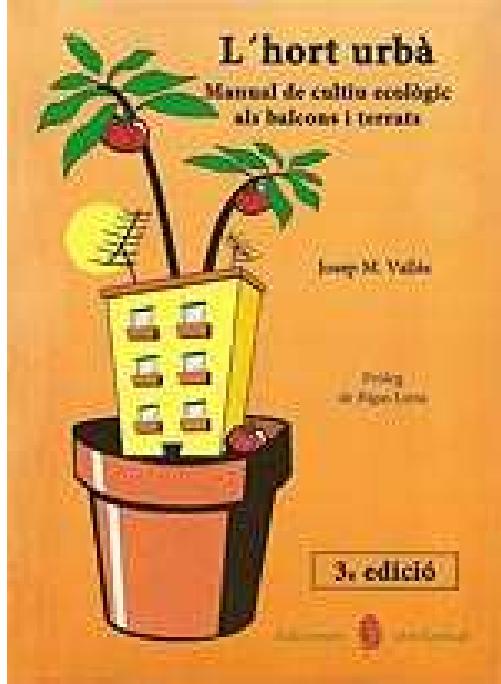
També hi ha el suplement “Balcón y terraza comestible”, sobre hort en recipients

Autor: Gaspar Caballero de Segovia
Format: paper

Pàgina web on trobareu de forma resumida els 6 punts claus per a fer un hort amb el mètode Parades en Crestall d'en Gaspar Caballero de Segovia

<http://www.gasparcaballerodesegovia.net/ca/index.php>

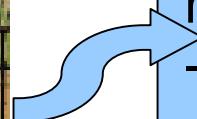
Aquest llibre explica:

- Les pautes bàsiques per cultivar horts als balcons i terrats
- Les característiques amb detall de les hortalisses que s'adapten al cultiu en recipients

Autor: J.M Vallès

Edicions: El Serbal, 2007

Format: paper

Aquest llibre és una primera guia sobre hort urbà. Hi trobarem informació clara i senzilla sobre:

- Com conrear hortalisses en tota mena de recipients
- Consells sobre la sembra. Calendaris de cultiu.
- Trucs per combatre plagues i malalties
- Fitxes d'hortalisses

Autor: J.M Vallès

Edicions: La Galera, 2008

Format: paper

A partir de 10 anys

Amb aquest llibre aprendrem a controlar els problemes de plagues i malalties de l'hort a partir de preparats casolans amb plantes amb acció preventiva o curativa

Autor: *Bertrand Bernard*
Edicions: La Fertilidad de La Tierra, 2007
Format: paper

A la mateixa editorial, La Fertilidad de la Tierra, trobarem altres publicacions d'interès:

- El huerto más natural
- El placer de obtener tus semillas
- Los cuidados naturales de los árboles
- Cómo hacer un buen compost
- Jardinería con poco agua

També, una revista mensual i cursos.

<http://www.lafertilidaddelatierra.com/>

cultius

CORDILL FEM UN HORT

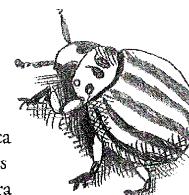
FELIP VENDRELL • BARRICALDA • SOL COTS • ROSER CAMPS

TOT EL QUE CAL SABER PER A CONREAR LES NOSTRES HORTALISSES

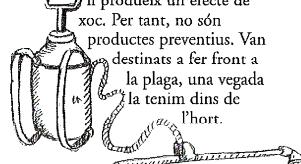
L'ESCARABAT DE LA PATATA. Aquest paràsit fa les seves postes sota les fulles de les patates (però també ataca albergínnics i tomàquets, sobretot albergínnics). El mal gros el fan les larves quan surten en busca d'aliment. La nostra acció (ecològica) és el producte anomenat *rotenota*. A més, recentment s'ha començat a comercialitzar un bacteri que destrueix el sistema digestiu d'aquests animals. Si no tenim molta extensió de conreu, l'ideal és recollir els escarabats a mà el més sovint possible, per tal que no ponguin.

L'OÏDI. Popularment coneugut com a *fum*, pel seu color blanquinós. Se sol apreciar el seu atac en conreus com per exemple els carbassons o les carbasses. L'oïdi és un fong, i es desenvolupa en períodes d'estrès per a les plantes (en el cas d'una sequera puntual, per exemple). Per combatre aquest fong, podem pulveritzar sofre damunt de les fulles afectades.

INSECTICIDES NATURALS

Són productes que actuen per contacte. Ataquin el sistema nerviós del paràsit i li produeix un efecte de xoc. Per tant, no són productes preventius. Van destinats a fer front a la plaga, una vegada la tenim dins de l'hort.

FEM UN HORT © 33

CALENDARI DE L'HORTOLÀ

EXEMPLES

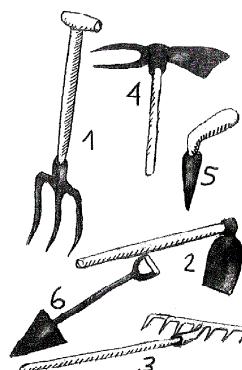
CEBA: hi ha una sembra a l'octubre i es transplanta al març; hi ha una altra sembra al febrer i es transplanta al maig.

PATATA: hi ha una sembra de febrer a maig, i una altra de juny a juliol en funció de la zona i l'alçada. Es fa amb tubercles, no llavors.

	EPOCA DE SEMBRA	EPOCA DE TRANSPLANTAMENT	DURADA DEL CONREU
ALL	d'octubre a març	maig-juny	150-180 dies (sembra)
API	març-abril	maig-juny	120-150 dies (transpl.)
ALBERGINIA	febrer-març	maig	60-100 dies (transpl.)
BLEDES	de març a juny	maig-juny	200-220 dies (sembra)
CARBASSONS	d'abril a maig	maig-juny	100-150 dies (sembra)
CEBES	d'octubre a febrer	març/maig	60-180 dies (transpl.)
COGOMBRES	març	maig	60-120 dies (transpl.)
COLS	maig	juliol-agost	120-180 dies (transpl.)
ESPINACS	d'agost a octubre		60-150 dies (sembra)
ENCIAM	tot l'any segons varietat		70-90 dies (transpl.)
MONGOTES	de març a setembre		70-180 dies (sembra)
JULIVERT	de març a juliol		240-300 dies (sembra)
PASTANAGA	de març a juliol		90-200 dies (sembra)
PATATA	febrer-maig/juny-juliol		40-120 dies (sembra)
PEBROT	febrer-març	maig-juny	90-150 dies (transpl.)
PORRO	de març a maig	de maig a juliol	170-200 dies (transpl.)
RAVE	de febrer a agost		20-40 dies (sembra)
TOMÀQUET	de febrer a maig	d'abril a juliol	140-180 dies (transpl.)

36 €

LES EINES DE L'HORT

- 1. FANGA.** Ens en servim per a estovar i airejar la terra.
- 2. AIXADA.** Ens en servim per a les tasques de cavar i calçar.
- 3. RASCLEI.** L'utilitzem per a anivellar el terreny.
- 4. SARTELL.** Per a descrotar, arrencar herbes, collir cebes...
- 5. PLANTADOR.** Per a fer el forat a l'hora de transplantar.
- 6. PLANTADORA.** Ens en servim per a la sembra de llucs.
- 7. APIOTS.** Per a collir patates.
- 8. FORQUETES.** Per a escampar compost, recollir herbes, remenar fems...
- 9. PULVERITZADOR.** Per a disseminar els preparats que han de protegir els conreus.
- 10. RASQUETA.** Estri de fusta per a treure la terra de les eines.
- 11. PALA.** Ens en servim per a carregar terra, compost...
- 12, 13, 14. CARRETÓ, CISTELLA I GALLEDA,** per al transport.
- 15. GANIVET.** Per a tallar hortalisses, lligades, etc.
- 16. REGADORA.** Per a regar els planters.
- 17. CORDILL.** Ens ha de servir per a la plantació en línies, per exemple.

En aquest llibret teniu molta informació bàsica, consells, dites populars, il·lustracions,...

Autors: Felip Vendrell, Barricalda, Sol Cots, Roser Camps
Biblioteca del Cordill, nº 3
Format: paper

Com fer un hort ecològic...

amb consells i dites de la gent gran de l'Urgell

Família de les compostes

Enciam (*Lactuca sativa*)

Varietats locals o comunes al nostre entorn: meravella negre (també anomenat negre i que es cull al desembre), el meravella i el romà o llarg.

Altres varietats: enciam del tronxet, escarxofet, negre, dels tres ulls, cua d'oreneta, del sucre, meravella d'estiu, escaroler, carxfet, de Sant Magí, orella de ruc, morella i romà del prat.

Calendari de cultiu: Escollint les varietats adequades, podem plantar-lo gairebé durant tot l'any.

Gener	Febrer	Març	Abril	Maig	Juny	Juliol	Agost	Setembre	Octubre	Novembre	Desembre

Sembra protegida

Sembra a l'aire lliure

Trasplantament

Collita

Maneig del cultiu:

Senzill de cultivar. Sembra en safata i transplantament quan fan 10 cm o bé comprar directament el planter. Separació de 25-30 cm entre plantes.

No són exigents en nutrients. Creixement ràpid.

Durant el cultiu, estovar i escardar la terra dels voltants o bé fer un encoixinat. Regar freqüentment els mesos de calor.

Associacions:

Entre cultius de creixement més lent per aprofitar l'espai: all, carxofa, ceba, col, coliflor, espinacs, maduixes, cogombres, porros, ravenets i/o pastanagues.

Plagues i malalties de l'enciam:

Caragols i llimacs només quan són petits, si es mengen la fulla del mig (l'ull) l'enciam no creix. Posar recipients amb cervesa o aplicar sulfat de ferro.

El pugó és problemàtic en les primeres setmanes de vida. Tractar amb maceracions d'all o sabó potàssic en funció de la gravetat. Si tenim plagues de pugó molt repetides potser que hi hagi un excés de nitrogen a la terra.

En aquest publicació trobareu molta informació detallada, a més de consells, dites populars,... També, fitxes de cadascun dels conreus

Autors: Teresa Fuentes, Pau Solé, Laia Viñas, Olga Rodríguez

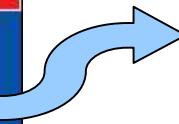
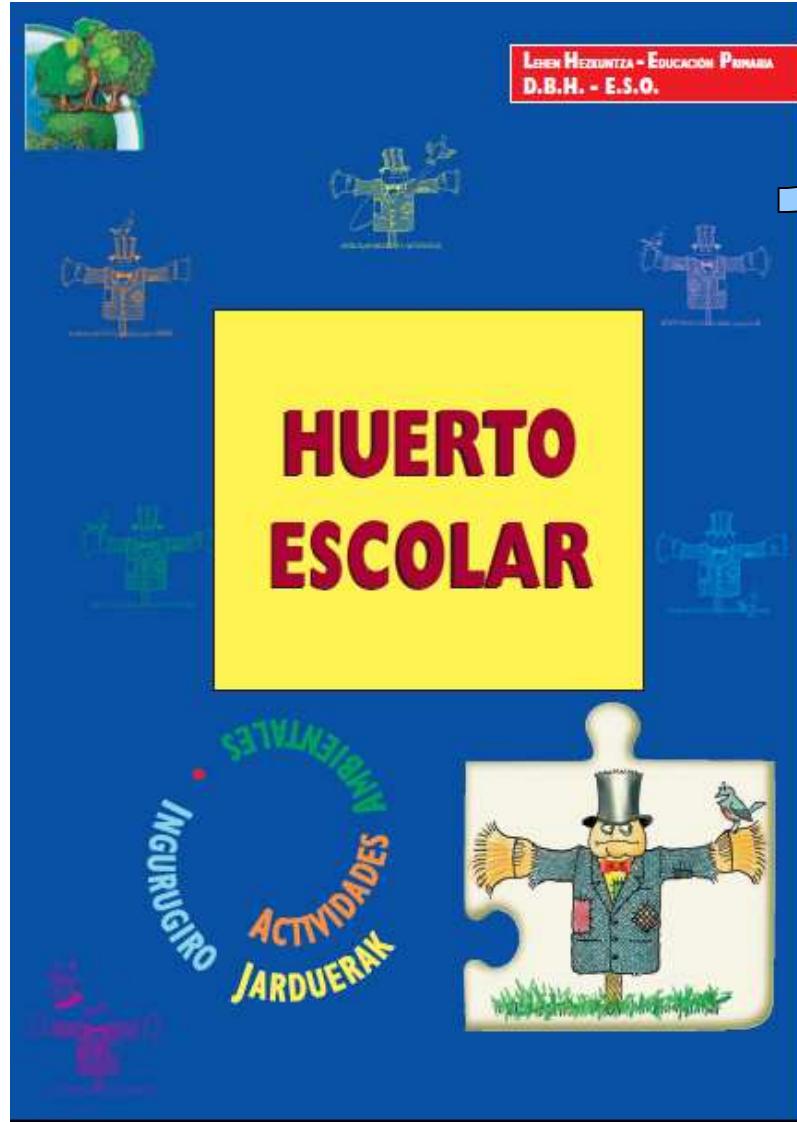
Edita: Consell Comarcal de l'Urgell

Format: Es pot descarregar a:

<http://www.urgell.cat/serveis/publicacions/hort.pdf>

**Llibres sobre
hort escolar**

**amb propostes
didàctiques**

En aquest llibre hi trobarem:

- Materials, publicacions i recursos
- Moltes fitxes i activitats

a ctividades EL HUERTO ESCOLAR - ESKOLA BABATZEA

Preparar el terreno para cultivar

Si resulta creciendo y organizando
nuevos huertos escolares y disfruta eligiendo qué varietas a cultivar,
ya podrás preparar una parcela de terreno para huerto.
Si todavía no has sido cultivado un huerto observa
el siguiente preparando un terreno para cultivar.

Limpieza y desbroce. Para comenzar a preparar el terreno, primero tenéis que limpiar la tierra, quitando las piedras o hojas que puede haber. Si hay hojas muertas, materiales o restos, algún adulto debe hacerlo. La tierra limpia podéis cortarla en secciones con una azada. Para aprender, mirad al dibujo, y también cómo lo hace en la sección anterior. Si queréis de cosechar, la tierra se ha de cortar usando el rulo de la azada a más profundidad.

Una vez cortada, recoged la tierra con el rastillo, etc., y dejadla descomponerse en algún tipo de la tierra (piedra para que permanezca).

Voltado de la tierra. El siguiente paso es voltear (girar, etc...) parcialmente la tierra para moldear, secándola y mejorando el drenaje del agua. Para hacerlo, coloca la tierra en el suelo y hazla palmar con ella. Comenzad por la parte del rastillo, para no pisar la tierra volcada. Aprovechad la fuerza de los niños para que no se cansen. Una vez que esté lista, no monte las botellas, una bendición para el huerto (quejas de los vecinos, en buenas ocasiones para echar el jardín).

Si continúa lloviendo más de media hora, coloca la tierra en la parte alta y apila con ella. Una vez que esté seca, ya puedes comenzar el cultivo de tu huerto. No te impida hacerlo más tarde, sin embargo, si tuviéramos que cancelar la parte baja de la tierra. Temporales cubren descomponer profundamente, para incluirte la capa del suelo más superficial (la más seca).

a ctividades

suelo. No excederte en el alto es una forma de prevenir esa plaga. También pueden retirarse a mano (con guantes) o con chorros de agua fría. ¿Se os ocurre cómo se podía favorecer alguna especie que se alimenta de ellos y evite su proliferación?

Predadores y presas. Por supuesto, ésta es una forma muy frecuente de relación biológica: los pajones, por ejemplo, son una presa de las mantis. Os proponemos investigar un predador estrictamente especialista: la araña de jardín. Os será fácil encontrarla en la tierra de cultivo del huerto. Seguro que habrá de venir muy pronto con el sol, los días aéreos, y en los que quedan pegados numerosos insectos. Observad cómo advierte la presencia de una presa, como las paradas en su verano y si siente la sed, como reconoce la red cuando se rompe, etc.

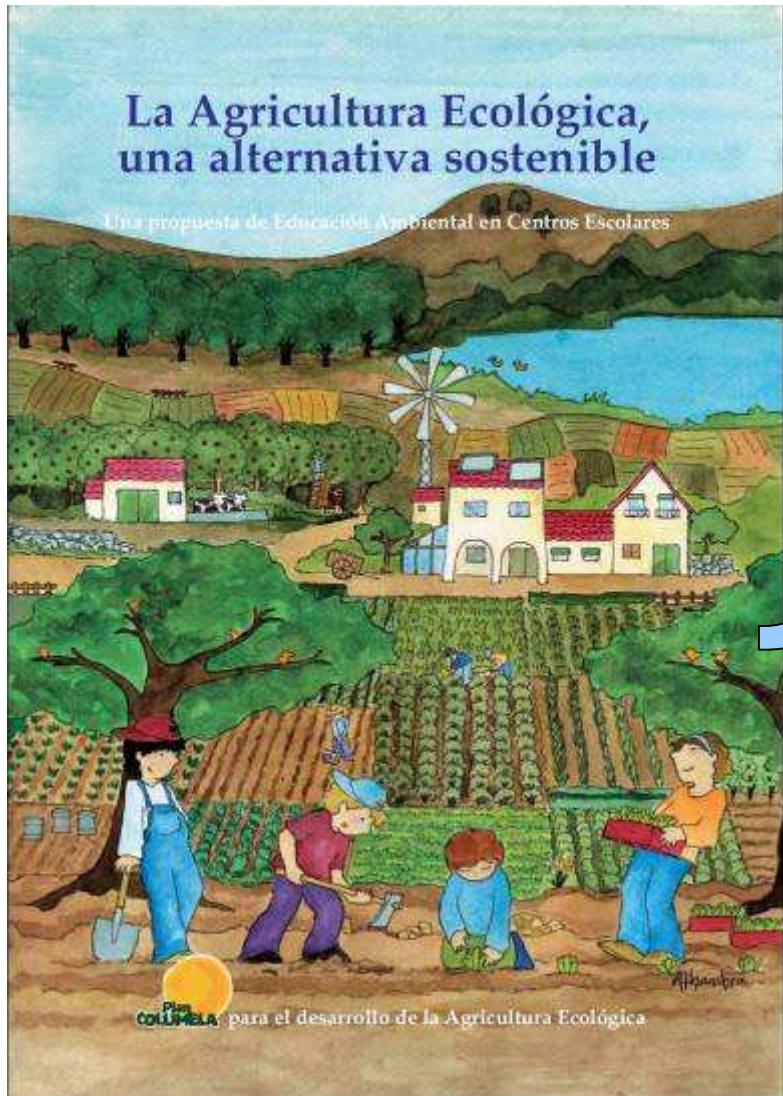
Las arañas suscitan una repulsión infundada a muchas personas, pues normalmente no representan peligro para el ser humano (a pesar de todo, capturan a las mantis). Los pájaros, los polluelos, los pájaros, los mosquitos, etc., podrían considerarse predadores de las arañas. Basad ejemplos de los predadores y beneficios que causan los animales que habéis observado y completa el fichero.

• Cuando la presencia de una especie ofrece exceso de carne se consigue en una plaga que preda arañas todo el cultivo. Las grandes extensiones de cultivo de una sola especie las favorecen, y lo mismo se trataría con grandes cantidades de plágicas, que atacan a otras. Los pájaros, los mosquitos, etc., preladan la tierra fumigando naturalmente esa plaga matando a otras insectos, por ejemplo mediante labores y tratamientos preventivos que protegen nuestros cultivos de las plagas; rompiendo semillas que actúan selectivamente, trazar agricultos que protejan nuestros cultivos de las plagas; rompiendo semillas, etc.), formas de favorecer los predadores naturales de las posibles plagas, etc.

La tierra es un mundo lleno de vida. Respetad y aprovechadla, evitando así convertir el huerto en un desierto desprovisto de casi toda vida.

CEIDA (Centro de Educación e Investigación Didáctico Ambiental)
Govern Basc, 1998

Es pot descarregar en pdf en la següent adreça:
http://www.ingurumena.ejgv.euskadi.net/r49-orokorra/es/contenidos/libro/huerto_escolar/es_10677/adjuntos/huerto_escolar.pdf

Es pot descarregar en pdf a la següent adreça:
<http://www.huertoalegre.com/home.asp>

CIE Huerto Alegre,
 2006

Proposta d'educació ambiental on trobareu material didàctic sobre hort ecològic i altres temes relacionats amb educació ambiental:

- Agricultura ecològica
- Materials, publicacions i recursos
- Fitxes i activitats
- Centre demostratiu i assessorament a escoles

Que llueva, que llueva... pero que no arraste el suelo

Como influye la cubierta vegetal

Con el mismo tipo de suelo y la misma inclinación, realizar la experiencia con y sin cubierta vegetal: sembrando la superficie con semillas de cereal (trigo, arroz, maíz) y mantenerlo en condiciones adecuadas de humedad hasta que crezcan las plantas unos 10 cm.

Se pueden realizar dos o más ensayos separados para experimentar más fácilmente las diferentes variaciones. También se pueden utilizar cajas de fruta abriendolas con plástico en el interior para que la tierra que pongamos no se escape y dejando una parte libre con rejilla.

BUSCANDO ALTERNATIVAS

En la página web de la Consejería de Medio Ambiente de la Junta de Andalucía puedes encontrar información y mapas sobre el estudio de pérdida de suelo en nuestra comunidad por la erosión: <http://www.juntadeandalucia.es/medioambiente/>.

También podemos encontrar información sobre los problemas de la erosión en: <http://edafologia.uog.es/contra/tema10/import.htm>

¿Qué se puede hacer para disminuir el problema de la erosión en Andalucía?

Preparando el suelo para cultivar

Conocemos las propiedades físico-químicas del suelo

La textura

Tomamos varias muestras de suelo: de cultivo, de un bosque, cercano a un río...

Colocamos las muestras en botes transparentes y les añadimos agua destilada. Despues agitamos y dejamos reposar.

Observamos las distintas capas en que se han depositado las diferentes fracciones minerales. Están ordenadas por tamaños de mayor a menor.

¿Cómo sabemos si la textura es equilibrada?

Textura equilibrada: es aquella en que la cantidad de arena y limo es similar y la cantidad de arcilla representa el 25% del total.

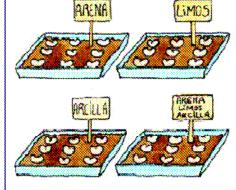
- Arena: facilita la circulación del agua entre los granos, permitiendo que crezca bien la planta.
- Arcilla: posee gran capacidad para retener agua y sales minerales (nutrientes) y a la vez posee la capacidad de retener nutrientes con las plantas.
- Limo: partícula de tamaño intermedio entre la arena y la arcilla. Son muy impermeables.

• Tomamos tres muestras de sustratos: arena, limo, arcilla

• Colocamos cada una de ellas en un recipiente diferente (vasitos de yogur, tetrabrik, maceteros...) y un cuarto con una mezcla equilibrada de los tres.

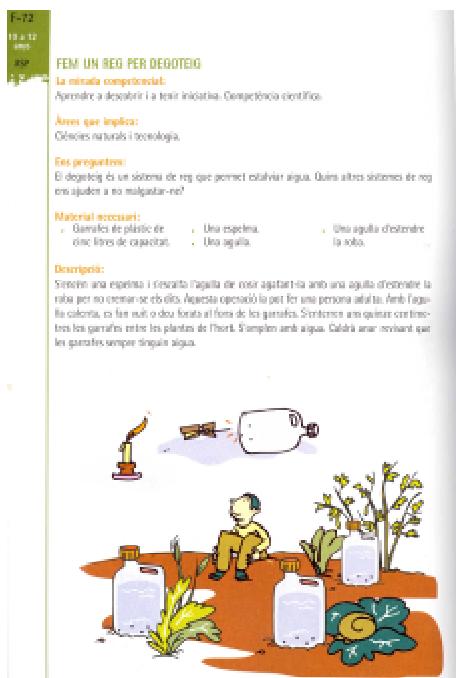
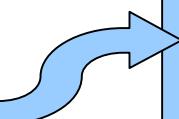
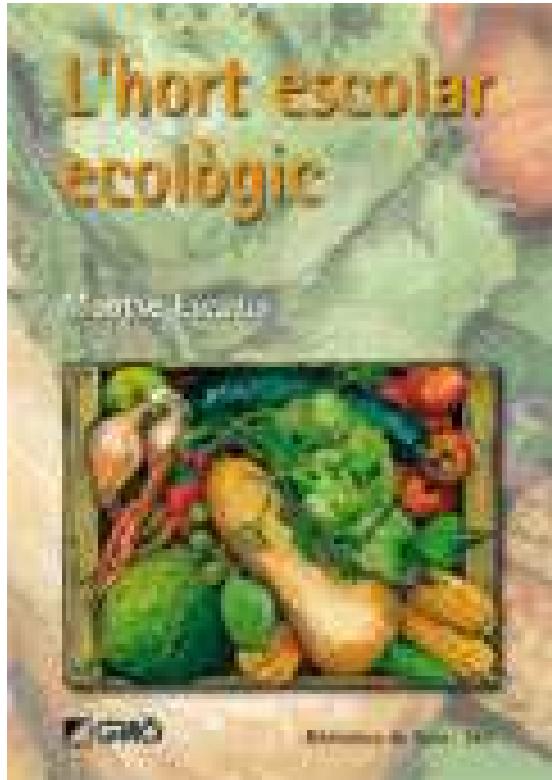
• Seleccionamos un tipo de semilla conocida, de rápida germinación (garbanzo, lentejas, trigo...) y las sembramos en los diferentes sustratos que hemos preparado.

• Las colocamos en las mismas condiciones de temperatura, luz y humedad para jugar solo con la variable sustrato.

Observamos la germinación

- ¿Qué germina antes? • ¿Cuáles de las plantas tiene un sistema radicular mejor formado?
- ¿En qué sustrato que no haya permitido la germinación de las semillas?
- ¿Qué otras diferencias se observan?

Com diu la seva pròpia autora aquest llibre pretén, entre moltes coses, que serveixi com a suport als centres docents que ja fa temps que fan hort a l'escola, com també encoratjar aquelles escoles que encara no s'han iniciat.

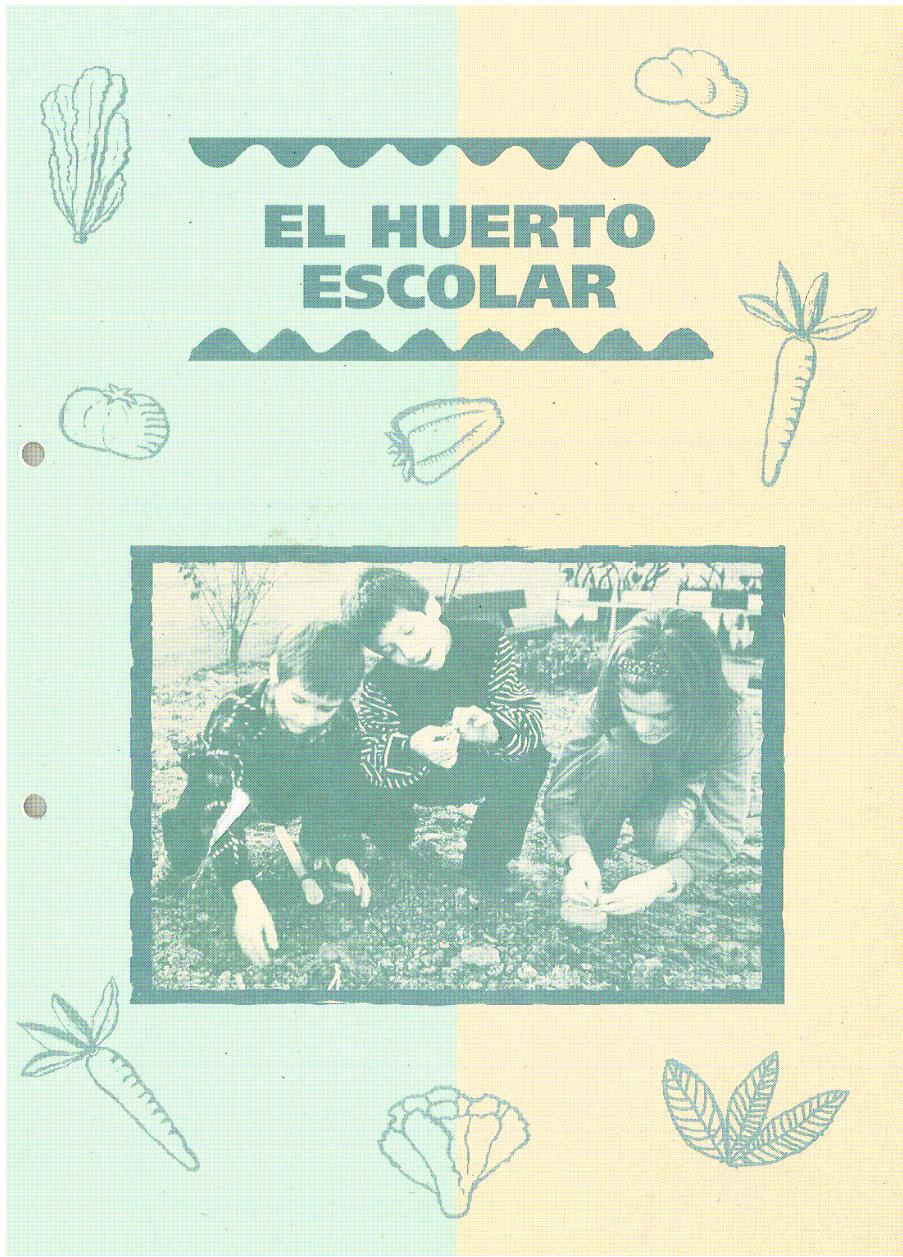
Hi podem trobar la següent informació:

- Pautes bàsiques de com iniciar un hort escolar ecològic
- Fitxes d'experiments
- Activitats de compromís ambiental
- Consells de l'hortolà
- Dites
- Consells per a la redacció d'un projecte d'hort comunitari
- Recursos hort: Bibliografia llibre i webs, blocs, películes, gràfics, taules...

Autora: Montse Escutia

Edicions: Graó

Format: paper

EL HUERTO ESCOLAR

El cultivo del pepino

SIEMBRA:

- De marzo a abril.
- En semillero o en plena tierra, poniendo 2 ó 3 semillas por agujero. El cultivo se esclarece posteriormente, dejando 2 plantas.
- Si se siembra en marzo, protegerlo con botellas de plástico previamente agujereadas.
- La distancia de siembra en plena tierra será de 40 cm. entre plantas, 80 cm. entre hileras y 1,5 cm. de profundidad. El ancho del caballón será de 50 cm.
- Con el fin de evitar que se humedezcan los pepinos, hay que colocar las guías (el tallo del calabacín), por encima del caballón.
- Los riegos serán abundantes, cada 3 ó 4 días.
- El tiempo de germinación es de 3 a 4 días.

CUIDADOS:

- Despuñar el ápice de crecimiento cuando la planta tenga 6 ó 7 hojas bien desarrolladas, para que se ramifique.
- Mantener el suelo húmedo y hacer labores de azada para mantener la humedad y controlar las hierbas.
- Los pepinos son trepadores, se puede poner una red vertical o cuerdas para que puedan subir. De esta forma se evita que el fruto toque el suelo y se aprovecha más el terreno.
- El abonado se puede hacer cuando la planta esté en crecimiento avanzado, utilizando 50 gr. por planta.
- Prócurar no pisar las guías.

PLAGAS Y ENFERMEDADES:

- Los pulgones y, en menor grado, el escarabajo del pepino.
- El Mildiu, manchas blancas en las hojas.

ACTIVIDAD

EL HUERTO ESCOLAR

Descubrimos el suelo

Vamos a conocer la composición de la tierra de nuestro huerto siguiendo estos pasos:

1. Mezclamos agua, arena y la tierra hasta que quede una masa.

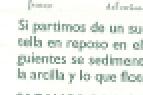
2. Llenamos la mitad de un recipiente con arena.

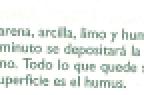
3. Mezclamos arena y la tierra en la otra mitad.

4. Llenamos la otra mitad con arcilla.

5. Mezclamos arena, arcilla y la tierra.

6. Llenamos la otra mitad con humus.

Una composición buena en un suelo, debe tener:

- 40 % de arena
- 40 % de arcilla
- 20 % de limo

Si partimos de un suelo con arena, arcilla, limo y humus, cuando dejemos la botella en reposo en el primer minuto se depositará la arena; en los 5 minutos siguientes se sedimentará el limo. Todo lo que queda suspendido en el agua será la arcilla y lo que flota en la superficie es el humus.

SACAMOS CONCLUSIONES

¿Cuántas capas ves tú, cuál es más gruesa y por qué se depositan en este orden?

_____

¿Qué clase de suelo tenemos en nuestro huerto?

_____

¿Qué propiedades agrícolas tienen la arena, la arcilla, el limo y el humus?

_____

Guia que inclou orientacions per fer l'hort, fitxes dels conreus, fitxes sobre la fauna associada a l'hort,... i propostes per a l'aula.

Editada per Ayuntamiento de Zaragoza

Al voltant de la ciència (EI)

AL VOLTANT DE LA CIÈNCIA

L'HORT

Oxford
EDUCACIÓ

NECESSITO:

GOT

PAPER

REGADORA

FAVES

PÈSOLS

MONGETES

PREPARO:

QUANT TRIGA A GERMINAR LA MEVA LLAVOR?

HE PLANTAT LLAVORS DE

1	2	3	4	5
6	7	8	9	10
11	12	13	14	15
16	17	18	19	20
21	22	23	24	25

Recursos a la xarxa: *webs, blogs ...*

<http://www20.gencat.cat/portal/site/DAR>

The screenshot shows the homepage of the Department of Agriculture, Alimentació i Acció Rural. At the top, there's a banner featuring a woman holding a mushroom and a landscape with olive trees and industrial silos. The main menu includes links for 'Departament', 'Actualitat', 'Sserveis i tràmits', and 'Àmbits d'actuació'. The 'Actualitat' section lists several news items: 'Dieta Mediterrània, Patrimoni Immaterial de la Humanitat' (UNESCO declaration), 'Fòrum Marítim Català' (new member), 'Leader en Xarxa' (ARCA), 'Observatori de l'Alimentació i l'Agricultura Ecològica' (first meeting), 'Tast de DO vitivinícoles catalanes' (event in Madrid), and 'Aprovació de 302 instal·lacions de joves agricultors' (approval of 302 young farmers installations). A sidebar on the right is titled 'Destacuem' and features four boxes: 'Declaració de collita de raïm' (grape harvest declaration), 'Butlletí INCavi' (INCavi bulletin), 'Projecte Rurual' (Rural Project), and 'Formació a distància' (distance training). The top right corner has a search bar and links for 'Temes', 'Serveis', 'Generalitat', and 'Catalunya'.

Clicant en els següents enllaços del Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Acció Rural trobareu diferents publicacions i recursos interessants relacionats amb la producció i consum d'aliments ecològics
Agricultura. Sanitat vegetal - Producció agrícola ecològica - Publicacions i materials de referència - Material educatiu

Maleta Pedagògica “De l'hort a casa”

Materials didàctics adreçats a l'alumnat i al professorat de primària i secundària de Catalunya

Sol·licitar en préstec: CRP Segrià, Agenda 21 Escolar

http://www20.gencat.cat/docs/DAR/AL_Alimentacio/AL01_PAЕ/08_Publicacions_material_referencia/Fitxers_estatics/guia_professors.pdf

Exposició itinerant “Què són els aliments ecològics?”

Està formada per sis plafons explicatius, un tauler de jocs i un llibre de receptes.

Nivell educatiu: educació primària

Es pot descarregar a la web del DAR

http://www20.gencat.cat/docs/DAR/AL_Alimentacio/AL01_PAЕ/08_Publicacions_material_referencia/Fitxers_estatics/Guia_professorat_ExpoEscolarItinerant.pdf

Llibre “Què és l'agricultura ecològica?”

Llibre amb il·lustracions molt boniques, on s'explica d'una manera planera i senzilla que és l'agricultura ecològica

Nivell educatiu: educació primària

Format: paper (distribuït a primària) i en pdf (es pot descarregar a la web)

<http://www.horturba.com/index.php>

The screenshot shows the homepage of horturba.com. At the top, there's a navigation bar with links like 'Què és?', 'Qui som?', 'Cultivar', 'Formació', 'Comprar', and ' Notícies'. Below the navigation, there are language links for 'Castellano' and 'Français'. A main banner features a green background with a red table icon and the text 'l'oferta de Tarpuna' and 'Taules de cultiu a partir de 160 Llibre gratis'. The main content area includes a section titled 'L'agricultura biològica a casa' with a small image of a garden. Below this, there's a text box about growing on terraces or balconies. To the left, there's a 'Cultius' section with several items listed with small images: 'L'espinac Una fulla molt nutritiva', 'L'enciam La reina de les amanides', 'L'escarola La fulla més amarga', 'L'herba dels canonges/ L'enciam d'hivern', 'El porradell Un condiment segur', and 'La Col de cabdell'. To the right, there's a 'Consell del mes' section for November ('Faves, cebes i poca cosa més'), a 'Maneig' section ('La llum, El Sol és el motor del nostre hort'), and a 'Connecta't amb nosaltres al: facebook' button. At the bottom, there's an 'Agenda d'activitats' section listing events: 'Dijous 9 i 16 de novembre Curs sobre Plagues i malalties a l'hort', 'Dijous 18 de novembre Curs-taller d'hort urbà al Carmel', '17 de novembre de 2010 Xerrada sobre l'hort casolà a Valls', 'Del 16 al 25 de novembre Curs de quatre sessions a Castellar del Vallès', and '11 de novembre de 2010 Cafès científiques a Madrid'.

Web interessant per tothom i especialment per aquells que fan hort en taules de cultiu o recipients. Hi trobareu els següents apartats:

- Consells pràctics sobre cultius, maneig, plagues i malalties
- Oferta formativa: assessorament tècnic i formació pràctica
- Blogs interessant per compartir experiències d'horts en terrats i balcons
- L'enciam tafaner: particulars, escoles i institucions que vulguin mostrar el seu hort
- Botiga virtual: taules de cultiu, jardineres, substrats i adobs, sistemes de reg, llavors ecològiques, control plagues i malalties, llibres, compostadors, eines, ...

<http://www.hortacasa.com/info/index.php>

En aquesta web hi trobarem bàsicament informació i venda sobre taules de cultiu i altres productes complementaris per poder fer un hort al pati, balcó o terrassa. Venen els següents productes:

- Taules de cultiu i jardineres
- Planter de temporada per una taula de cultiu
- Complements: programadors, accessoris reg, ...
- Substrat orgànic

Punt eco:

<http://www.punteco.cat/>

Partida Sot de Fontanet, 7 – 25197 Lleida

No et perdis les nostres novetats a:

Contacta

[QUI SOM](#) | [INSTAL·LACIONS](#) | [CLUB HORTICULTURA](#) | [HORTOTERÀPIA](#) | [FORMACIÓ](#) | [ESCOLES](#) | [OCI ECOLÒGIC](#) | [ASSESSORIA](#) | [BOTIGA](#) | [IMATGES](#)

Visita Punt Eco

Fes el teu hort ecològic

Projecte social

Cursos i tallers per un estil de vida més sostenible

<http://www.vidasana.org/>

Aquesta és la web de l'Associació Vida Sana. Organitzen cada any la fira Biocultura al mes de maig.

En aquesta pàgina hi trobareu:

- Los secretos del hortelano: secció amb consells pràctics
- Bibliografia que es pot sol·licitar per internet
- Informació variada sobre agricultura ecològica
- Formació: cursos d ' hort ecològic, entre d'altres
- Mamaterra

www.mamaterra.es

Mamaterra, organitzat per Vida Sana, és el festival de consum ecològic que es fa a Barcelona pensat i destinat per als nens i nenes, famílies, mestres,...

En aquesta pàgina web podeu descarregar les següents fitxes de l'hort en format pdf:

- El disseny del medi
- Estudi del medi
- Les eines i el treball del sòl
- La fertilitat i el compostatge
- Gestió de la biodiversitat
- L'aigua
- Els habitants no desitjats de l'hort
- Les llavors
- Jocs

<http://www.infoagro.com/>

Web interessant per aquells que volen aprofundir en la part més tècnica dels cultius agrícoles i altres sectors relacionats amb l'agricultura

 Plan de Seguros Agrarios
Un campo con futuro

GOBIERNO DE ESPAÑA
PROYECTO DE PRECIO AGRARIO Y FONDO EQUALIZADOR
EL BANCO SISTEMA DE INVESTIGACIONES AGRICOLAS DE ESPAÑA

colibre de Frutas

Toda la Agricultura en Internet

Buscar

Negocios

- Precios agrícolas
- Empresas agrícolas
- Compra-Venta
- Ferias y eventos
- Seguros Agrícolas

Compras

- Instrumental

Servicios

- Cursos agrícolas
- Videos
- Galería fotográfica
- Foro agrícola
- Diccionario agrícola
- Ofertas de empleo
- El tiempo
- Turismo rural

Cultivos y Sectores

- Frutas
- Hortalizas
- Cítricos
- Olivicultura
- Flores, Ornamentales
- Herbáceos
- Aromáticas
- Viticultura
- Forestales
- Abonos, Fitosanitarios
- Semillas, Viveros
- Riego
- Maquinaria
- Conervas, Encurtidos
- Industria Auxiliar
- Agriculturas Alternativas
- Calidad, Seguridad, Higiene
- Logística, Transportes

Galería fotográfica

Fotos de frutas, hortalizas, cítricos, cereales, etc.

Compraventa de árboles ar Tu anuncio gratis

Infoagro in English • Añadir a favoritos • Recomendar Infoagro

Empresas agrícolas

empresa	producto
<input type="text"/>	<input type="text"/>

Buscar

El mejor mercado para cultivar negocios

Precios frutas / hortalizas

Agroejido Agroponiente Agrupaejido
CASI La Unión Cehorpa

Precios mercados centrales

Bruselas Róterdam Milán
Perpiñan Hamburgo Londres

Precios de supermercados

Mercadona Carrefour
Eroski Caprabo

Nutrición Vegetal

<http://www.esporus.org/>

Esporus és un centre que treballa per la recuperació, conservació i divulgació de les varietats tradicionals.

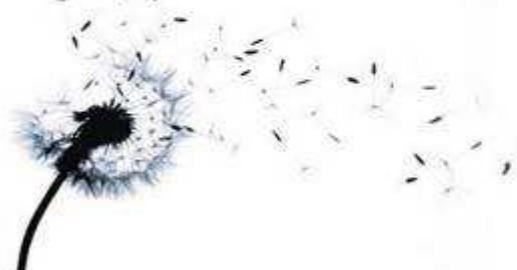
A la web podem conèixer les varietats autòctones de fruita i verdures de casa nostra

VERA, XPADE DE RECURSOS AGRÍCOLICO I UN OFERTA

l'era agro-cultura esporus

esporus
centre de conservació de la biodiversitat cultiva

inici el centre catàleg comunicació

[Treballem per facilitar i promoure el manteniment de la biodiversitat agrícola al camp i al plat.]

Varietats destacades

 • Mongeta Tendra mata baixa Origen: La Poble de Lillet	 • Enciam Hengua de mula Origen: Vilanova de Bellpuig
 • Mongeta Del pinet Origen: Esplugues de Francolí	 • Tomàquet Benach Origen: Papiol

Agenda:

El curs se impartirà en el transcurso de un año.

CURSO PRÁCTICO DE VIVERISMO ECOLÓGICO Y BIODINÁMICO
Alcolea (Málaga)

1a Jornada de Portes-Obertes d'Esporus

Caracterització varietat i polinització controlada en carbasses

En la present jornada volem explicar-vos quin procés hem seguit per fer la caracterització varietal i quines conclusions n'hem extret perquè pugueu tenir-ho en compte en les varietats de cucurbitàries que tingueu a la vostra finca o bosc de llavor.

17 de abr de 2011
Campaña Sembrando futuro, recolectando diversidad
en Bruselas

<http://www.abcd10000ef.org/>

Protecció dels recursos genètics domèstics i recuperació social de la cultura agrícola

Per qualsevol consulta sobre el programa
abcd10000ef,
hort.abcd@gmail.com

<http://www.5aldia.es/>

La campanya '5 al dia' té com a principal objectiu promoure el consum de les fruites i hortalisses entre els infants, així com entre les seves famílies. L'eslògan de la Campanya '5 al dia' fa referència a la importància que té per a la correcta alimentació dels infants el consum d'un mínim de cinc racioncs diàries d'entre fruites i hortalisses.

En aquesta pàgina web hi trobareu:

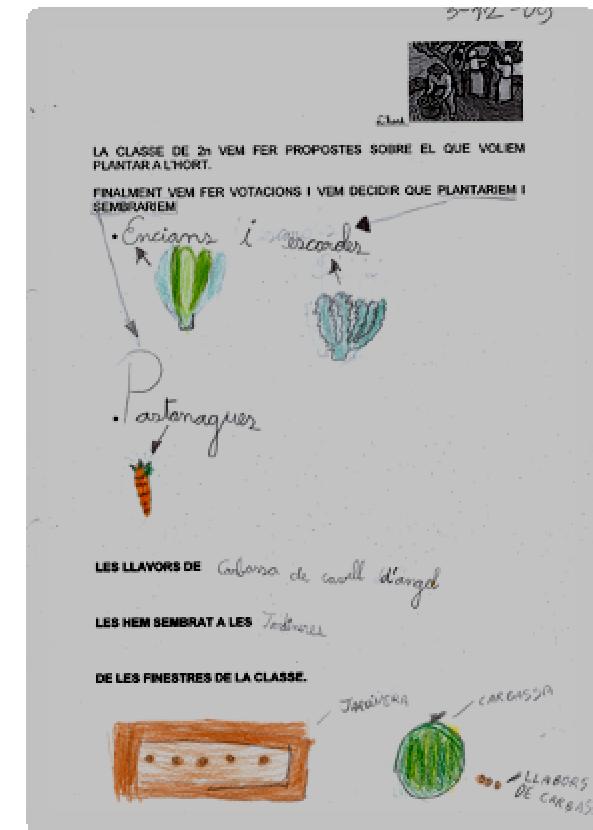
- Informació sobre fruites i hortalisses: fotos, les diferents famílies fruites i hortalisses,
- Popietats per a la salut, la millor temporada de consum
- Dites i refranys populars
- Cançons
- Receptes de cuina amb els productes de l'hort

Centres escolars i altres

EL MEU HORT

Al meu hort tothom treballa:
cucs i fems fan de cuiners,
i un espantaocells de palla
va fent fora els malfeiners.
Les abelles van que volen
passejant de flor en flor,
i així escampen tot el pol·len
i es fan fruits d'allò més bons.
Quatre canyes fan barraca,
com els indis de l'Oest,
perquè hi pugi la tomaca,
la mongeta o el pesolet.
L'aigua corre per les plantes
fent l'ofici de cambrer
i serveix als qui en demanen
l'aliment que els va més bé.
Les arrels, menja que menja,
i les fulles respirant.
El meu hort és una festa,
però es fa festa treballant.

(Ricard Bonmatí)

- “L’hort, un entorn d’aprenentatge”
<http://www.xtec.es/serveis/crp/a8930002/>
CRP Badalona

- Projecte “De la llavor al plat”
Institut Maria Rúbies (Lleida)
http://www.xtec.es/formacio/aulas_obertes/pdf/projectesinter_0910/02_llavor_plat.pdf

De la llavor al plat!

- “De l’hort a la ciència”
Com fer de l’hort un recurs per treballar les competències bàsiques des de la ciència
Miguel Ángel Para
<http://pjobos.xtec.es/sgfprp/resum.php?codi=1896>

- “Cuinem les nostres verdures”
Hermínia Rodríguez i Rosa Ma. Teixell
- “Fem ciències a l’hort”
Escola Rubió i Ors (Reus)

Us els podeu descarregar a:
http://www.reus.cat/sites/reus/files/Premis%202009.%2020on%20Premi.%20Fem%20ci%C3%A8ncies%20a%20l'hort_0.pdf

Cuinem les nostres verdures

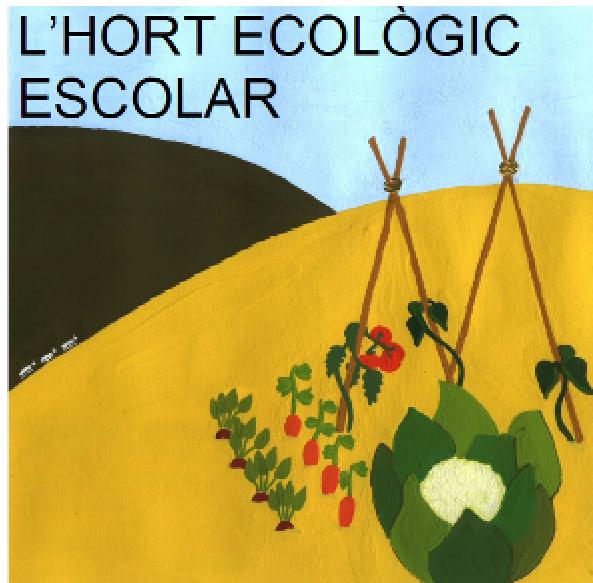

Hermínia Rodríguez Gisbert • Rosa María Teixell Aguilà

Fem ciències a l’hort

Escola Rubió i Ors • Coordinació: Antonia Gasull

Dossier per al professorat
Primer cicle de primària

Material d'orientació per:
Quatre Països

Il·lustracions de:
Quatre Països, entorn ambiental
Pau Molina
Muri Capdevila

Material didàctic per al professorat. Publicat per l'Ajuntament de Vilafranca del Penedès. Hi trobareu fitxes per a treballar conceptes curriculars a través de l'hort al llarg de l'any:

- Dossiers del professorat primer, segon, i tercer trimestre
- Annexos
- Fitxa de valoració del professorat

Aquest material es pot descarregar en format pdf a la següent adreça:
http://www.vilafranca.cat/html/mediambient/hort_escolar.html

L'Entorn

<http://www.elxop.cat/catala/contingut/casa-entorn/entorn/calendari-p.htm>

Merlí

És un catàleg de recursos educatius digitals desenvolupat pel Departament d'Educació amb l'objectiu de proporcionar a la comunitat educativa un entorn de catalogació, indexació i cerca de materials didàctics

<http://apritic.xtec.cat/merli/>

 merlí Directori de recursos educatius en línia

Generalitat de Catalunya
Departament d'Educació

Generalitat de Catalunya. Departament d'Educació

inici bloc fòrum ajuda identificació

hort Qualsevol Qualsevol Cerca Cerca avançada

Resultats per: hort 1-10 de 49 resultats

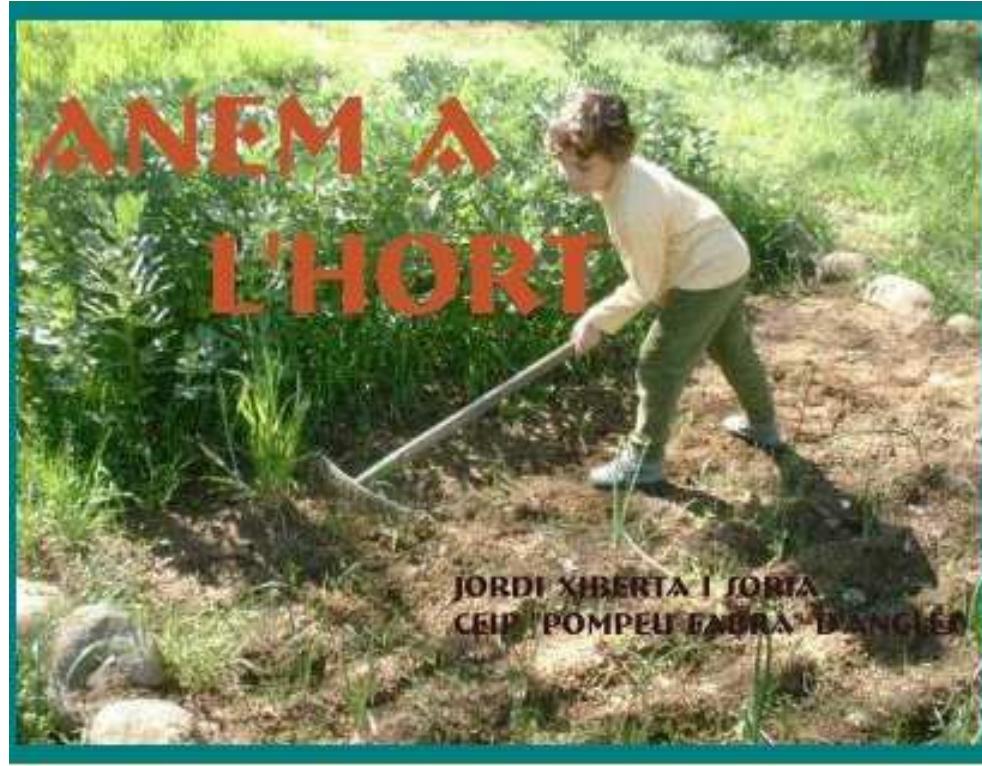
L'hort de l'avi Joan ★★★★★ (0 comentaris)
Autor/a: Eva Crous
Projecte d'activitats JClic sobre l'hort amb activitats d'associació, de memòria, de text... Què trobem a l'hort, quan es cultiva cada cosa, fruites i verdures i també eines que es fan servir per a l'hort.
Data de publicació: 11/10/2007 - 395 visites

Anem a l'hort? ★★★★★ (0 comentaris)
Autor/a: Jordi Xiberta i Soria, CEIP Pompeu Fabra Anglès (Selva)
Projecte d'activitats JClic pensat com a complement del treball pràctic que els alumnes realitzen a l'hort de l'escola i que també ens permet conèixer els productes i les eines de l'hort. El seu aspecte i l'escriptura correcta del seu nom. [+]
Data de publicació: 18/10/2002 - 414 visites

Ordена per
Defecte Data Visites Valoració Comentaris

L'hort en crestall a l'escola ★★★★★ (0 comentaris)
Autor/a: Carreras Torrent, Joel; [coordinació]; Carrasco Garcia, Miquel
L'activitat que presentem és l'hort escolar en Parades en Crestall. El que pretenem amb aquesta activitat és, entre d'altres coses, que els alumnes tinguin un contacte directe amb la terra, que experimentin i aprenguin del treball en un hort i, alhora, introduir temes ambientals com la contaminació. [+]
Data de publicació: 27/11/2009 - 116 visites

La construcció d'un hort com a eina d'aprenentatge globalitzat a educació ... ★★★★★ (0 comentaris)

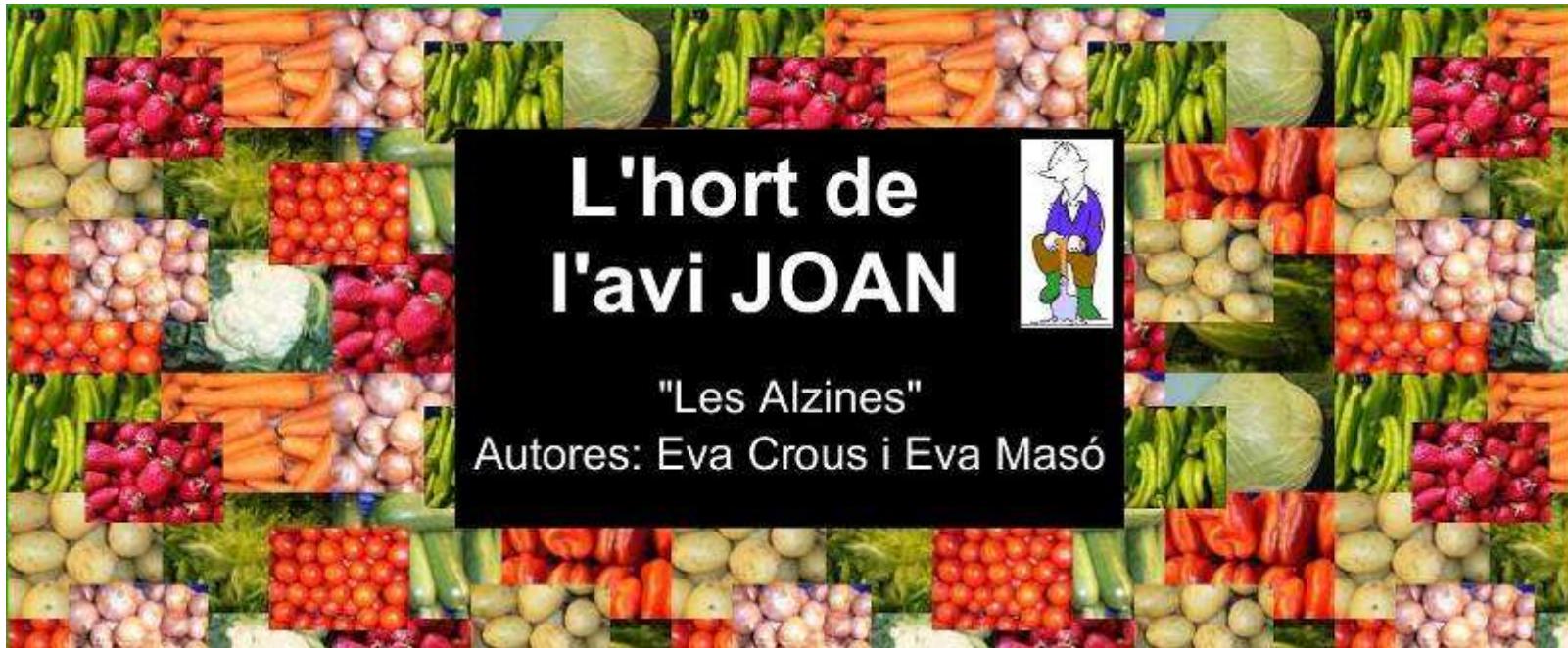

<http://clic.xtec.cat/db/jclicApplet.jsp?project=http://clic.xtec.cat/projects/hort/jclic/hort.jclic.zip&lang=ca&title=Anem+a+l'hort>

Anem a l'hort?

Projecte d'activitats JClic pensat com a complement del treball pràctic que els alumnes realitzen a l'hort de l'escola i que també ens permet conèixer els productes i les eines de l'hort. El seu aspecte i l'escriptura correcta del seu nom. La seva classificació segons la part que en consumim. També permet el coneixement d'algunes dites populars i refranys que fan referència tant als productes com a les eines de l'hort

Autor/a: Jordi Xiberta i Soria. CEIP Pompeu Fabra Anglès (Selva)

<http://clic.xtec.cat/db/jclicApplet.jsp?project=http://clic.xtec.cat/projects/lhort/jclic/lhort.jclic.zip&lang=ca&title=L%27hort+de+l%27avi+Joan>

L'hort de l'avi Joan

Projecte d'activitats JClic sobre l'hort amb activitats d'associació, de memòria, de text... Què trobem a l'hort, quan es cull cada cosa, fruites i verdures i també eines que es fan servir per a l'hort.

Autor/a: Eva Crous

Blog Escola Sant Jordi

<http://elblogdelhort.blogspot.com.es/>

TRIA I REMENA...

L'hortet a l'Escola d'Alfés

A l'Escola d'Alfés tenen una web molt i molt interessant, on podreu trobar tot el treball que fan al seu hortet.

Els trobareu a partir de la web d'Alfés:

<http://www.xtec.cat/ceipalfes/>

Heu d'anar a l'hort: bloc 1, de vídeos o experiències:
<http://blocs.xtec.cat/hortetdalfes/>

Des de l'escola destaquen dues activitats:

l'àlbum: <http://www.youblisher.com/p/233114-Album-de-fotos-de-l-hort-d-Alfes/>

i el conte: <http://www.youblisher.com/p/230258-Contes-Hortet-d-Alfes/>

A més, també teniu: web de l'hort - didàctica:

<https://sites.google.com/a/xtec.cat/l-hortet-d-alfes/>

amb mostres del treball dels alumnes, vivències, programacions i activitats (preparar i manteniment, sembrar i transplantar, creixement d'hortalisses, hort 2.0,...).

The screenshot shows a blog post titled "La pluja i els espinacs." with the following text:
"Sembla que la pluja del passat cap de setmana ha amarat els nostres camps. Els horts de l'escola també han acumulat l'enyorada aigua de la pluja. Si mireu aquests dies els espinacs veureu com aprofiten les últimes precipitacions." Below the text is a large photograph of green spinach plants growing in soil. At the bottom of the post, there is a caption in Spanish: "L'aigua, el gran secret de la vida. Els hortolans de Gualda." There is also a "You might also like:" section with three small thumbnail images.

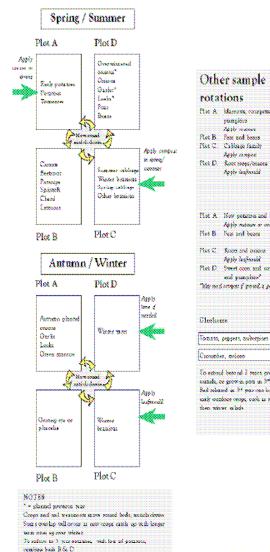
Escola d'Alfés

<http://blocs.xtec.cat/lhortetdalfes/>

Garden organic for schools

<http://www.gardenorganic.org.uk/organicgardening/schools.php>

Example of a basic four year rotation

Vegetable Plant Families

Crop rotation

the national charity
for organic growing

2 months
FREE membership

Join today ▶

Donate now ▶

Home

News, events & courses

Who we are

What we do

Organic gardening advice

Organic guidelines

Research, farming & growing

International development

Schools

FREE Resources for Schools

The Food for Life Partnership

The Food for Life Partnership is a network of schools and communities across England committed to transforming food culture

Educational visits to Garden Organic Ryton

Bring your class to Garden Organic Ryton for a fun-filled and educational day out. Includes the fun & interactive Vegetable Kingdom.

Courses for Schools professionals

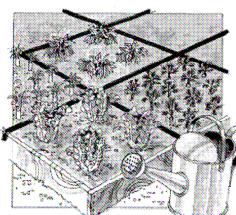
We run courses for teachers, school professionals and other adults working with young people.

Join us ▶

A teacher's guide
to planning
a crop rotation

Square foot gardening

Glossary

Germination—when the plant starts to grow they develop a stem and roots.

Manure—animal waste

Nutrients—minerals that plants need to survive that are found in the soil.

Preservative—a chemical used to protect wood.

Thinning out—taking out some seedlings to give others more space.

Water repellent—doesn't let water in through the surface.

A student's guide to
growing in a square foot
garden.

Garden Organic for Schools

home :: what we do :: garden organic for schools

Garden Organic for Schools

Garden Organic is committed to getting people growing and there is no better place to start than getting our children involved. Below are just some of the resources available through our Education Programme.

